

Forslag til fosforlofter

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 19. april 2016

Poul Nordemann Jensen

DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Rekvirent:
Miljøstyrelsen
Antal sider: 3

Faglig kommentering:
Jonas Rolighed og Hans Estrup Andersen
Kvalitetssikring, centret:
Susanne Boutrup

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tel.: +45 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Miljøstyrelsen (MST) har i forbindelse med forarbejdet til en ny husdyrregulering bedt DCE regne på konsekvenser af forskellige størrelser på et fosforloft, dvs. grænseværdier for mængden af udbragt fosfor i husdyrgødning og anden organisk gødning (Andersen, 2016). Senest ved mail af 15. april 2016 har MST bedt om en vurdering af nogle nye værdier af et fosforloft (i tabellen forslag 1). MST's seneste model indeholder 5 elementer:

- "En ændring af harmonikravet fra DE til krav om maks. 170 kg N/ha fra husdyrgødning
- Generelle fosforlofter, som en direkte oversættelse af harmonikravet dog svarende til 1,7 DE for slagtesvin
- En mindre nedjustering af de generelle lofter i 2019 for slagtesvin, fjerkræ og mink, samtidig med at der indføres mulighed for at indregne fodertilpasning og få forhøjet fosforloft ved lave gennemsnitlige fosfortal på en bedrift. slagtesvin vurderes at kunne udbringe 170 kg N ved fodertilpasning.
- Bortfald af de eksisterende fosforkrav i husdyrgødkendelserne
- Fra 2022, dvs. fra næste vand- og naturplansperiode indføres ikke nærmere definerede skærpede fosforlofter i oplande til fosforfølsomt vandmiljø herunder søer målsat i vandplanerne, Natura 2000-søer og fosforfølsomme marine Natura 2000-områder. Hvis der opstår udfordringer med at overholde fosforreduktionsmål i henhold til Havstrategidirektivet, kan der blive behov for at indføre skærpede lofter i yderligere områder."

Tabel 1. Forslag til fosforlofter. NB: Gødningsgruppe E1 dækker også over overførsel af husdyrgødning inkl. Afgasset gylle til eksterne (Anne Sofie Stjernholm, pers. Komm.).

Organisk gødningsgruppe	Forslag april 2016 (forslag 1)		Udkast fra MST primo 2016 (forslag 2)		
	2017	2019	2017	2022	2027
Kg P/ha harmoniareal					
A (husdyrgødning fra fjerkræ)			40	35	25
A1 Fjerkræ, mink	45	40			
B (husdyrgødning fra svin og mink)			35	30	25
B1 Slagtesvin	40	35			
C (husdyrgødning fra kvæg, får, geder)			30	30	30
D Undtagelsesbrug (2,3 DE/ha)			35	35	35
D 1Undtagelsesbrug, søer, smågrise	35	35			
E organisk affald og overførsler (inkl. afgasset gylle til eksterne)			30	30	30
E1 Organisk affald, får geder, kvæg	30	30			

DCE har udarbejdet et udkast til notat (Andersen, 2016), som tager udgangspunkt i andre værdier for fosforudbringning og med en stramning af kravene over perioden 2017-27 (forslag 2 i tabel 1).

Med det nye forslag 1 sker der ingen ændringer for husdyrtyperne undtagelsesbrug, kvæg, får, geder og organisk gødning i forhold til forslag 2.

Som det fremgår af tabellen, er grænserne for fosforudbringning i forslag 1, 2019 overordnet lig med forslag 2, 2017, dog med undtagelse af mink.. Der

betyder at fosforlofter for alle svineproduktionsformerne (slagtesvin, søer og smågrise) er de samme fra 2019.

I forslag 1 er loftet i perioden 2017 til 2019 højere for tre typer - fjerkræ, mink og slagte svin. Alle er 5 kg P/ha højere.

Følgende del af konklusionen (Andersen 2016) fra udkast til notat kan anvendes også for forslag 1:

"Ved en hævnning af harmonikravet fra 1,4 DE ha-1 til 1,7 DE ha-1 for fjerkræ-, pelsdyr- og svinebrug og under antagelse om uændret husdyrproduktion vil den samme mængde gødning kunne placeres på et mindre areal. Således stiger andelen af arealer med et fosforoverskud > 20 kg P ha-1 fra 4,4 % af det samlede harmoniareal ved den nuværende regulering til 7,4 % ved en hævnning af harmonikravet. Stigningen i overskudstilførsler sker på fjerkræ-, pelsdyr- og svinebrug, som i forvejen har overskudstilførsel på størstedelen af arealet. Arealet med et fosforoverskud > 20 kg P ha-1 stiger på svinebrug fra 12.631 ha ved den nuværende regulering til 87.858 ha ved en hævnning af harmonikravet. For fjerkræ- og pelsdyrbrug sker en tilsvarende øgning fra 22.881 ha til 28.664 ha. Det er ikke muligt direkte at oversætte øgningen i fosforoverskud til en øgning i fosforudvaskningen uden at kende forholdene på den enkelte mark. Imidlertid er det sikkert, at en øgning i nettotilførslen af fosfor alt andet lige vil øge potentialet for tab af både opløst fosfor ved udvaskning og overfladisk afstrømning og partikulært bundet fosfor med jorderosion og overfladisk afstrømning, samt strømning gennem makroporer. Desuden vil et øget overskud fremskynde tidspunktet for, hvornår der kan opstå en situation, hvor fosfortabet øges."

Indførelse af fosforlofter medfører dels, at de største overskudstilførsler med fosfor elimineres, og dels sikres en større omfordeling af husdyrgødningen mellem brugene. Således vurderes det ud fra Andersen 2016, at arealet med fosforoverskud > 20 kg P ha-1 reduceres væsentligt.

Med de fosforlofter, som ligger i det nye forslag 1, vil der forsat ske en fosforakkumulering gennemsnitligt på formentlig hele harmoniarealet. Den forsatte opbygning af fosforpuljen i jorden vil være betydelig større for arealer, der modtager husdyrgødning fra fjerkræ, mink og svineproduktion end med de lofter, der lå i forslag 2, 2027

Der vurderes, at den forholdsvis lille merudbringning af fosfor på ekstra 5 kg P/ha, der sker i årene 2017-19 med gødning fra fjerkræ, mink og slagtesvin, er af begrænset betydning for den samlede fosforakkumulering, især set i forhold til det overskud, der fremadrettet vil være for de brugstyper

Referencer:

Andersen, H.E. et al 2016: Miljøkonsekvensvurdering af ændret husdyrregulering: fosfor. DCE notat under udarbejdelse.